

tudja megszerezni a földművestől a búzát, nem tudja a szénbányák hozadékát kellőképpen növelni, nem tudja a teaurált tőkét előcsalni, és végül nem tud a feketepiac ellen sem fellépni. A kormány tagjai pártkülönbség nélkül a kapitalista vezetőkörök által sugallt antibolsevista propaganda hatása alatt állnak, és jobban félnek az ún. „bolsevista veszélytől”, mint a német veszélytől és attól, hogy az Észak-amerikai Egyesült Államok felépítik Franciaország konkurenseként a nyugatnémet gazdasági apparátust. Ezzel a politikával Franciaország mesterségesen elválasztatik attól a Szovjetuniótól, amellyel való szövetkezés még néhány képzett és őszinte jobboldali francia külpolitikai szakértő szerint is feltétlenül szükséges.

PIL 283. f. 12/109. ó. e. (egykorú másolat)

¹ Ez a jelentés, mint a hasonló jelzet alatt található, az SZDP levéltárában maradt meg. A párttitkárság jegyzete: „Szakasits elvtárs a Külügyminisztériumtól »Károlyi követ beszélgetése Chauvel főtitkárral a Quai d'Orsay-n« címmel a következő jelentést kapta.” Szeptember 6-i jelentése szerint a látogatás szeptember első hetében történt.

² A nagy vihart kavart 1947. augusztusi „kék cédulás” választásról van szó.

330. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. október 1.)

Tárgy: Sipos Béla vk. őrnagy ügye

Fenti számú rendeletre tisztelettel jelentem, hogy az abban foglaltakat nevezett tudomására hoztam, aki arra azonban eddig választ nem adott.

MOL XIX-J-30-a 22. doboz (másodpéldány)

331. KÁROLYI MIHÁLY TÁVIRATA A MAGYAR KÜLÜGYMINISZTERIUMHOZ

(Párizs, 1947. október 1.)

Francia Külügyminisztérium jegyzékben értesített, hogy szeptember 25-i intervenciómra jóindulatúlag támogatja Magyarország felvételi kérését Egyesült Nemzetekbe.

KÜM irattára. Párizsi táviratok (eredeti tisztázat)

332. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. október 2.)

Hivatkozással Miniszter Úr fenti számú rendeletére tisztelettel jelentem, hogy Szakasits György követségi tanácsos fenti rendelet vételét megelőzőleg már megszüntette Haraszi Emilnek a követség kulturális szolgálata keretén belül való foglalkoztatását, amennyiben a hivatal átvételének kezdetétől fogva aktákat reá nem szignált, és felkérte őt arra, hogy a követség épületében hivatalt ne tartson. Haraszi Emil a júniustól augusztusig terjedő időben egy régebben Jánossy múzeumi elnök úrtól kapott megbízás értelmében csupán kutatómunkát végzett a francia könyvtárakban, és egy, a követség által is felhasznált francia kulturális és publicisztikai címjegyzék összeállítását végezte. A rendelet vétele után Haraszi Emil hivatali szobáját végleg átadta, és a követséggel kapcsolatos működését teljesen megszüntette.

A rendelet értelmében a követség pénztára f. évi szeptember 1-jén és október 1-jén kifizette Haraszi Emil kezébe a háromhavi végkielégítés első két részletét.

MOL XIX-J-30-a 22. doboz (másodpéldány)

333. KÁROLYI MIHÁLY MOLNÁR ERIKHEZ

(Párizs, 1947. október 3.)

Tárgy: Francia-amerikai viszony

A francia sajtóban az utóbbi napokban kis hír jelent meg arról, hogy Franciaország koncessziókat kíván nyújtani az USA-nak Indokínában, mert az amerikaiak csak abban az esetben nyújtanak kölcsönt, ha koncessziókat kapnak. Azóta több helyen is informálódtam, és úgy értesültem, hogy nem is annyira Indokínáról, mint inkább Marokkóról van szó.

A lengyel nagykövetségen a minapi vacsorán Chauvellel, a francia külügyminisztérium Secrétaire Générale-jával¹ beszéltem és nyíltan megkérdeztem, hogy vajon mi igaz ezekből a hírekből. Chauvel kitérő választ adott. „Így nem igaz – mondotta –, de persze magától értetődik, hogy az amerikaiak szeretnének piacot találni áruiknak és érdeklődnek bizonyos kereskedelmi lehetőségek iránt.” Később a beszélgetés során azonban mégis elárulta, hogy Marokkóban a franciák valami olyant akarnak csinálni, mint amilyenek a Shanghai-i settlementek voltak, szóval koncessziókat fognak adni.

Ugyanakkor egészen pontos információt szereztem az erre vonatkozó amerikai-francia tárgyalásokról. Megtudtam, hogy a franciák hajlandók a marokkói bányák és fontosabb ipari érdekeltségek részvényeinek 49%-át az amerikaiaknak átengedni. Informátorom szerint azonban a francia részvények 51%-át birtokló franciák közül is már közvetve sokan az amerikai tőke kezében vannak.

A franciák természetesen igyekeznek a koncesszióügyben folyó tárgyalásokat titokban tartani, főképpen az elkövetkező községi választások miatt. Jellemző, hogy Chauvel, aki a fent említett vacsorán határozottan rokonszenvezett a dunai államok összefogásának gondolatával, és amikor én azt mondtam neki, hogy az amerikaiak nem jó szemmel nézik ezt a közeledést, akkor így kiáltott fel: „De ki a fene törődik az amerikaiakkal.”

Informátorom szerint az amerikaiak Észak-Afrikában, főképp Marokkóban előnyöket húznak az 1942-ben az észak-afrikai partraszállás után a Darlan-féle² ideiglenes adminisztrációval kötött egyezményből, mely egyezményt a későbbi francia kormányok is kénytelenek voltak elismerni. Ezen egyezmény mindaddig érvényben marad, amíg a Németországgal kötendő békeszerződés nem ratifikáltatik, a békeállapot tehát nem áll teljesen helyre. Erről a kérdésről még részletesebben fogok jelenteni.

PIL 283. f. 12/109. ó. e. (egykorú másolat)

¹ Főtitkár (francia).

² François-Jean Darlan tengernagy, 1939–1940-ben a francia flotta főparancsnoka. 1940-ben a kollaboráns vichyi kormány miniszterelnök-helyettese és tengerészetiügyi minisztere. 1942 végén Algériába szökött, és ott az amerikai inváziós haderővel megegyezve az ideiglenes adminisztráció vezetője lett, de egy ellenálló agyonlőtte. Neve a volt kollaboránsok sikeres vagy sikertelen átállási kísérleteinek jelképévé vált.